2025/2043

13.10.2025.

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2025/2043

od 10. listopada 2025.

o strukturi, tehničkim pojedinostima i postupku za podnošenje dokaza o učinku klimatskih promjena i preostalim učincima na organska tla u skladu s Uredbom (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva u okvir za klimatsku i energetsku politiku do 2030. te o izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 i Odluke br. 529/2013/EU ([1]), a posebno njezin članak 13.b stavak 10.,

budući da:

(1) Uredbom (EU) 2018/841 državama članicama omogućuje se pristup naknadi za određene prekomjerne emisije i smanjenja ponora. U skladu s tom uredbom takve emisije i uklanjanja trebaju se moći pripisati dugoročnom učinku klimatskih promjena koji dovodi do prekomjernih emisija ili smanjenja ponora koji su izvan kontrole država članica i ne smatraju se prirodnim nepogodama ili preostalim učincima prijašnjih praksi gospodarenja zemljištem u državama članicama s iznimno visokim udjelom organskih tala na zemljištu kojim se gospodari.

(2) U skladu s člankom 13.b stavkom 8. Uredbe (EU) 2018/841 aridnost se smatra okolišnom značajkom za utvrđivanje područja pogođenih dugoročnim učincima klimatskih promjena. Stoga je analizu promjena u potražnji za vodom u odnosu na dostupnost vode tijekom dugih razdoblja primjereno temeljiti na indeksu aridnosti. Geografska rasprostranjenost bioma i produktivnost zemljišta kojim se gospodari neodvojivo su povezani s aridnošću. Budući da indeks aridnosti obuhvaća osnovne varijable oborina i potencijalne evapotranspiracije te ne uzima u obzir lokalne učinke ljudskih aktivnosti, pouzdano je sredstvo za analizu promjena u potražnji za vodom u odnosu na dostupnost vode tijekom dugih razdoblja.

(3) Područja na kojima je došlo do promjene u klasi aridnosti, iz humidne ili suhe subhumidne u semiaridnu, aridnu ili hiperaridnu, kako je opisano u Konvenciji UN-a o suzbijanju dezertifikacije, ili područja kategorizirana kao semiaridna, aridna ili hiperaridna čiji se indeks aridnosti smanjio suočavaju se s poteškoćama zbog nestašice vode. Sve veća nestašica vode može uzrokovati promjene kao što su rjeđi vegetacijski pokrov, nizak sadržaj organskog ugljika u tlu, loša struktura tla, smanjena bioraznolikost tla i visoka stopa erozije tla. Zbog tih promjena smanjuje se potencijal tla za sekvestraciju ugljika i njegova otpornost na klimatske promjene. Stoga bi područje na kojem je došlo do takvih promjena trebalo smatrati područjem pogođenim dugoročnim učincima klimatskih promjena.

(4) Kako bi se mogli koristiti potencijalno kvalitetniji podaci koje je potvrdila znanstvena zajednica, državama članicama trebalo bi omogućiti da za određivanje područja pogođenih dugoročnim učincima klimatskih promjena koriste druge indekse osim indeksa aridnosti, pod uvjetom da ti indeksi mogu dokazati vezu između dugoročnih učinaka klimatskih promjena i smanjenog kapaciteta za sekvestraciju ugljika.

(5) U znanstvenoj zajednici uobičajeno je prirodne pojave koje su jednake ili više od 85. percentila distribucije opisati kao iznimne. Stoga je primjereno smatrati da je udio organskih tala na zemljištu države članice kojim se gospodari iznimno visok u usporedbi s prosjekom Unije ako je jednak ili viši od 85. percentila distribucije frekvencija takvih udjela svih država članica.

([1]) SL L 156, 19.6.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj.

(6) Preostali učinci prijašnjih praksi gospodarenja na organska tla, kao što su isušivanje ili pošumljavanje tresetišta, mogu ubrzati degradaciju organskih tala i tako dugoročno dovesti do nastanka emisija iz tla, što smanjuje otpornost ekosustava. Područja na kojima su vidljive negativne posljedice takvih prijašnjih praksi gospodarenja također bi trebalo smatrati područjima pogođenima preostalim učincima tih praksi.

(7) Kako se ne bi narušio integritet Uredbe (EU) 2018/841 i potkopala nastojanja država članica da ostvare ciljeve za 2030. utvrđene u toj uredbi, države članice koje žele iskoristiti dodatnu naknadu predviđenu tom uredbom trebale bi dostaviti dokaze o mjerama koje su poduzele kako bi poboljšale klimatsku učinkovitost na pogođenim područjima, i u pogledu ublažavanja klimatskih promjena i otpornosti na klimatske promjene. Takve mjere politike preduvjet su za korištenje fleksibilnih mogućnosti. U slučaju dugoročnih učinaka klimatskih promjena, predmetna država članica trebala bi primjenjivati prakse i tehnologije održivog gospodarenja zemljištem, a u slučaju preostalih učinaka prijašnjih praksi gospodarenja na organska tla trebala bi upravljati razinama podzemnih voda ili primjenjivati ekvivalentne prakse upravljanja kako bi se preostali negativni učinci sveli na najmanju moguću mjeru, uzimajući u obzir otpornost pogođenih područja.

(8) Dokazi o prekomjernim emisijama i smanjenju uklanjanja mogu se pružiti u obliku usporedbe. Da bi se razumjeli razmjeri dugoročnih učinaka klimatskih promjena ili preostalih učinaka prijašnjih praksi gospodarenja na organska tla u tonama ekvivalenta CO_2, pogođeno područje trebalo bi usporediti s nezahvaćenim područjem s istim osnovnim karakteristikama kao što su veličina, korištenje zemljišta, klima, konfiguracija terena i vrsta tla.

(9) Budući da i dugoročni učinci klimatskih promjena i preostali učinci prijašnjih praksi gospodarenja na organska tla iziskuju preokretanje negativnih trendova kad je riječ o uklanjanju na temelju zemljišta, primjereno je dokaze o mjerama koje se u tom pogledu poduzimaju dostaviti na početku razdoblja obveze 2026. – 2030.

(10) Kako bi se osigurala usklađenost s inventarima stakleničkih plinova dostavljenima u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća ([2]), podaci koji se koriste za pružanje dokaza o iznosu naknade za prekomjerne emisije i smanjenje uklanjanja trebali bi biti u skladu sa standardima transparentnosti, točnosti, dosljednosti, usporedivosti i potpunosti koji se primjenjuju na revizije inventara stakleničkih plinova koje se provode u skladu s člankom 38. te uredbe.

(11) Mjere predviđene u ovoj Uredbi u skladu su s mišljenjem Odbora za klimatske promjene,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „indeks aridnosti” znači omjer oborina i potencijalne evapotranspiracije;

2. „klasa aridnosti” znači jedna od sljedećih kategorija koje služe za klasifikaciju područja prema indeksu aridnosti:

   — 0,65: humidno,

   — 0,50 – 0,65: suho subhumidno,

   — 0,20 – 0,50: semiaridno,

([2]) Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

— 0,05 – 0,20: aridno,

— < 0,05: hiperaridno.

3. „organsko tlo” znači tlo koje odgovara definiciji koja se temelji na odobrenim nacionalnim standardima koji se koriste za izvješćivanje na temelju Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) ili, ako takvi standardi ne postoje, koje ispunjava kriterije navedene u smjernicama Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC) iz 2006. (prilog 3 A.5. Osnovna klasifikacija klime i tla, poglavlje 3. u svesku 4.).

Članak 2.

Dokazi o područjima pogođenima dugoročnim učincima klimatskih promjena

1. Države članice geografski precizno utvrđuju područja pogođena dugoročnim učincima klimatskih promjena.

2. Dokazi kojima se potkrepljuje utvrđivanje područja pogođenih dugoročnim učincima klimatskih promjena u skladu sa stavkom 1. moraju se temeljiti na indeksu aridnosti. Područje na kojem se klasa aridnosti promijenila iz humidne ili suhe subhumidne u semiaridnu, aridnu ili hiperaridnu, ili područje kategorizirano kao semiaridno, aridno ili hiperaridno čiji se indeks aridnosti smanjio smatra se područjem pogođenim dugoročnim učincima klimatskih promjena.

3. Ako je to opravdano, države članice mogu temeljiti dokaze o dugoročnim učincima klimatskih promjena na indeksima koji nisu indeks aridnosti. Ti drugi indeksi moraju dokazati povezanost dugoročnih učinaka klimatskih promjena i smanjenog kapaciteta za sekvestraciju ugljika na pogođenom području.

4. Podaci na temelju kojih se dokazuje dugoročni učinak klimatskih promjena moraju se dobiti od službenih meteoroloških službi, nadležnih tijela ili znanstvenih tijela te moraju biti dostupni u cijeloj Uniji.

5. Rezultat analize dugoročnog učinka klimatskih promjena mora dokazati relevantne promjene u klasi aridnosti usporedbom vremenskih serija od najmanje 20 uzastopnih godina u razdoblju koje počinje barem 2001. i traje do kraja 2025.

6. Dokazi iz stavaka od 2. do 5. moraju biti provjerljivi i uključivati sljedeće elemente:

(a) primijenjenu metodu, ulazne podatke i rezultate utvrđivanja iz stavka 1.;

(b) opis mjera koje se poduzimaju za preokretanje trenda prekomjernih emisija ili smanjenja ponora na područjima utvrđenima u skladu sa stavkom 1.

Članak 3.

Dokazi o preostalim učincima na organska tla u državama članicama s iznimno visokim udjelom organskih tala

1. Prag za određivanje iznimno visokog udjela organskih tala u odnosu na prosjek Unije mora biti 85. percentil distribucije frekvencija udjela organskih tala u odnosu na ukupnu površinu zemljišta kojim se gospodari u svakoj državi članici. Podaci za utvrđivanje udjela organskih tala na zemljištu kojim se gospodari utvrđeni su u Prilogu.

2. Države članice s iznimno visokim udjelom organskih tala utvrđenim u skladu sa stavkom 1. geografski precizno utvrđuju područja pogođena preostalim učincima prijašnjih praksi gospodarenja zemljištem koje su se primjenjivale prije 2013.

3. Dokazi kojima se potkrepljuje utvrđivanje područja iz stavka 2. moraju biti provjerljivi i uključivati sljedeće elemente:

(a) primijenjenu metodu, ulazne podatke i rezultate utvrđivanja iz stavka 2.;

(b) opis prijašnjih praksi gospodarenja iz stavka 2., uključujući trajanje njihove primjene, zajedno s dokazima koji pokazuju da su se one primjenjivale;

(c) opis mjera koje se poduzimaju za preokretanje trenda prekomjernih emisija na područjima utvrđenima u skladu sa stavkom 2.

Članak 4.

Dokazi o prekomjernim emisijama i smanjenju uklanjanja

1. Dokazi o prekomjernim emisijama i smanjenju uklanjanja moraju biti provjerljivi.

2. Za područja utvrđena u skladu s člankom 2. stavkom 1. dokazi iz stavka 1. ovog članka moraju se temeljiti na razlici ukupnih emisija i ukupnih uklanjanja na tim područjima u razdoblju 2026. – 2030. u odnosu na ukupne emisije i ukupna uklanjanja u istom razdoblju na području te države članice koje ima sličnu vrstu klime i tla, pripada istim kategorijama izvješćivanja za zemljišta i na kojem se primjenjuju iste prakse gospodarenja, a nije utvrđeno u skladu s člankom 2. stavkom 1. Ta se usporedba može provesti i za isto područje s istim praksama gospodarenja, u povijesnom razdoblju nakon 1990. tijekom kojeg se to područje ne bi smatralo područjem pogođenim dugoročnim učincima klimatskih promjena u skladu s člankom 2. stavkom 1.

3. Za područja utvrđena u skladu s člankom 3. stavkom 2. dokazi iz stavka 1. ovog članka moraju se temeljiti na razlici ukupnih emisija i ukupnih uklanjanja na tim područjima u razdoblju 2026. – 2030. u odnosu na ukupne emisije i ukupna uklanjanja u istom razdoblju na području te države članice koje ima sličnu vrstu klime i tla, pripada istim kategorijama izvješćivanja za zemljišta i koje nije pogođeno preostalim učincima u skladu s člankom 3. stavkom 2.

Članak 5.

Postupak podnošenja dokaza

1. Države članice koje namjeravaju iskoristiti naknadu za prekomjerne emisije ili smanjenje uklanjanja podnose zahtjev Komisiji do 30. studenog 2026. Zahtjev mora sadržavati dokaze utvrđene u članku 2. ili članku 3., ovisno o slučaju.

2. Komisija obavješćuje predmetne države članice o rezultatima provjere zahtjeva najkasnije tri mjeseca od primitka potpunog zahtjeva.

3. Nakon što dobiju rezultate provjere iz stavka 2., a najkasnije 15. siječnja 2032., predmetne države članice Komisiji dostavljaju dokaze utvrđene u članku 4., uključujući opis primijenjenih metoda.

4. Predmetna država članica do 31. svibnja 2027. i svake godine nakon toga ažurira dokaze iz članka 2. stavka 6. točke (b) ili članka 3. stavka 3. točke (c), ovisno o slučaju, među ostalim o napretku ostvarenom u poboljšanju kapaciteta za sekvestraciju ugljika i otpornosti na klimatske promjene.

5. Dokazi utvrđeni u člancima 2., 3. i 4. moraju biti transparentni, točni, dosljedni, usporedivi i potpuni.

Članak 6.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. listopada 2025.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOG

Percentil udjela organskih tala na zemljištu država članica kojim se gospodari iz članka 3. stavka 1.

	Ukupna organska tla (ha)	Zemljište kojim se gospodari (ha)	Percentil udjela organskih tala na zemljištu kojim se gospodari u distribuciji frekvencija
Austrija	35 193	8 387 000	62
Belgija	2 720	3 068 918	42
Bugarska	3 201	11 100 190	23
Hrvatska	2 685	5 659 400	27
Cipar	0	601 818	0
Češka	20 816	7 886 922	58
Danska	163 353	4 196 384	65
Estonija	713 246	4 141 134	88
Finska	12 725 643	27 580 372	100
Francuska	87 735	63 858 640	50
Njemačka	1 730 444	35 790 117	73
Grčka	6 665	10 989 138	35
Mađarska	8 224	8 990 089	46
Irska	2 022 529	6 985 006	92
Italija	24 285	30 133 601	38
Latvija	888 752	6 095 484	85
Litva	538 448	6 287 720	77
Luksemburg	0	258 600	0
Malta	0	22 778	0
Nizozemska	387 405	4 154 194	81
Poljska	1 362 674	31 393 136	69
Portugal	0	9 221 763	0
Rumunjska	13 197	22 819 121	31
Slovačka	0	4 809 520	0
Slovenija	4 227	2 027 300	54
Španjolska	3	50 622 199	19
Švedska	11 682 346	37 726 543	96